

MEMORIAL

General Marii Wittek

A. Rajchlerka oprac. VI 2015

brak zdj.

~~14~~
[BIAŁYSTOK]

adres: 17-330 Nurzec

woj. podlaskie

LWP

fapak
ZAREBA Janina

zam. KRYŃSKA

1449/wsk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

1449/48K

LAREBA Joanna

zob. Krytyka

I. Materiały dokumentacyjne

III/1 -- relacja własna ✓ K. 2. s. 1-4

III/2 -- dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

III/3 -- inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓ K. 3. s. 5

II. Materiały uzupełniające relację ✓ K. 4 s. 8

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 -- dot. rodziny relatora —

III/2 -- dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 -- dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 -- dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 -- Inne... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie —

I/1 Relacja

Relacja Jareiny Kryńskiej z d. Łąbka, sporządzona według schematu relacji o wojennej służbie kobiet - żołnierzy w II II AWP w l. 1939-1945
Relacja podpisana z datą 18 II 1998r. rękopis org. k. 2. s. 1-4

Relacja Kryńskiej J. przekazana do Fundacji w 1998r. J. Królikowska



1449/WSK

I/1/1
10/15

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie dzieląc opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona

Jamne Kryniska z d. Zaręba

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

8 listopada 1925r Jemionówka - Siemiatyże

3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

Mikołaj - Rozalia z d. Kirska rolnicy ojciec 1945 sta

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

17-330 Kurne woj. łódzkiego

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

Podstawowe szkoła pod. w Psmoli uk. w 1938r

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

Jemionówka - Siemiatyże

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ? /

nauka

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodaliczja Mariańska

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

O Polsko, nasza ziemia ukochana -
W 39-tym całej krowie zalaną.
Nie dość, że Polskę na wpół rozewali
Jeszcze Polaków na Sybir wygnali.

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie,

ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy / 20 maja 1941 r. zostałam z rodzinną, wyrwaną ze snu, NKWD karali nam pakować ze wschodnią stroną odjeżdżaliśmy w kierunku. Na Siemiatyckiej stacji, po zakładowaniu do ciemnych wagonów towarowych, zabrali od nas ojca, pojechalismy, mama i trzech braci młodszych, 23 czerwca 1941 r. ojciec został rozstrzelany przez NKWD.

Praca w lenie - w lesie drzewne na polach koczowu, za pol ko chleba. Głód, bród tyfus, bezdomna obcej przemocy z karaniem na śmierć głodową. NKWD przywieźli wyroki na 20 lat bez sądu, na naszym szczęście przyjaciele się pobili. Długa Si. rskie- mka, zabrano nam wyroki, Bedwiny wolego ze wspólnym wogiem. W 1942 r. wiosną pojechałam 125 km. piechotą do miasta rej. Parabel, znalazłam pracę w szkole, dzieci w moim wieku uczyły się ja pracowałam, żeby przeżyć.

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

W czerwcu 1943 r. w Parabeli zostałam powołana do wojska. W Nowosybirsku druhowost, miejscowe władze skierowały do pracy na (wojenny zakład) fabrykę zbrojeni

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

1. listopad 1943 r. do 15 września 1944 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

1-sza Dywizja im Tadeusza Kosciuszki
Batalion Kobiecy im Emilii Pleter

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

szeregowa 1-sza kom. B.K.

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

o/s

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i

kiedy ? / Szlak bojowy: Smoleńsk, Kijów, Zytomir, Wierce, Luck, Sublim pod Karozaw

W moim wypadku, walka dwóch pokoleń o wyzwanie Kijodostępności. Ojciec Ległmista w pierwszej wojnie światowej, ja w drugiej.

W 1942 r. wiosną pojechałam 125 km. ja pracowałam, żeby przeżyć. Potem przyszła młoda strażnica. Jeszcze więcej do tego, co mi porostanie w pamięci do końca życia. Kiedy kara- no nam się pakować do wyjazdu, dzięki placarz- namusie pytała za co nas zabieracie, co te dzie- ci są wście. Jedem z NKWD miał ludzkie serce i mówił, Tak zna- jesz chadziak, my zdkiem swajch mi przywieźli, to waszyje sobaki. Takie miał swoich wśród polaków. białoruski- now.

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

szeregowa p. pon

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
Srebrny Krzyż Zasługi
Medal 40-lecie
Medal Zwycięstwa i Wolności 1945r

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ

slużby wojskowej na życie powojenne.

15 września 1944 na podstawie komisji lekarskiej zwolniona ze służby wojskowej. Pracam do Jesionówki na swoje gospodarstwo, wyniszczone rozgrabione, w drugim mieszkaniu obcy, ziemi skowronka niawoz, zajęci się wyposadzą, las wyciśnię - a ze zdrowiem cuję się tak, że jestem gościem na tej ziemi, ale jestem swoim. Pomógł mi mójek zagospodarować ziemię dał krowę oraz prosiaki. W 1946 r. wróciłem rodzinie z Syberii, obdarci, wygłodzeni wyfildający kociołki, Trzeba było zaopiekować się o. Z tym co się zdobyło trzeba było oddać Państwu, było w tym trochę mięso i podatek. Koryscy odbudowywali miasto przemysł.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

W tych trudnych warunkach, trzeba było w jakiś sposób ukłedac życie. Pracował: by się spełniło marzenie o majestreniu chleba do życia.

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

Renta rolna 50% inwalidy wojennego 100% druga grupa

4. Obecny stan zdrowia

stry

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

z ośrodka zdrowia w gminie Nurzec
szpital w Siemiatyczach

11/4

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

0/0

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególnie sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

W 1955 r. wyszłam za mąż. Jego ojciec walczył w kampanii wrześniowej dostał się do niewoli w ośp, potem z Dundersem przeszedł szlak bojowy, został w Szkocji. Mój mąż dwa lata pracował w kamieniołomach w obizku, też batalion roboty, co się odbiło na zdrowiu. Po 10-ciu latach małżeństwa zmarł. Zostało 3-je dzieci w wieku 9, 7, 5 lat. 10-cio hektarowe gospodarstwo. Niczego z tego las nie posiadał. Dzieci się uczyły

Żądane załączenie:

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

że nie były to dziś z tego zarobki brać nawet mieszkanie opłacić, muszę dzielić w swój rentę. Nam 9 wnuków

Czytelny podpis

Jasmina Kryńska z d. Zaręba

Data 18.02.1998 r

ELŻBIETY

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

- Ankieta personalna wypełniona na nazwisko Krzyszka Jowina z d. Laręba
podpisana w Łosnowie b.d. rzkopis okry. k. 1. s. 1-2

- Karta informacyjna wypełniona na nazwisko Krzyszka Jowina
podpisane w Łosnowie z datą 27 X 1989r.
rzkopis okry. k. 2. s. 3-5

Materiały przekazane do Fundacji w 1998r. Jena Krolikowska



ANKIETA PERSONALNA

1. Nazwisko i imię Kryńska Janina
2. Imiona rodziców Mikołaj Rozalia
3. Nazwisko panieńskie Łareba
4. Data i miejsce urodzenia 8.11.1925 r. Jesionówka -
k/ Siemiatycze
5. Aktualne miejsce zamieszkania ulica, nr domu, miejscowość
17-330 Murec woj. białostockie
kod pocztowy, województwo
6. Posiadany stopień wojskowy p. porucznik
7. Stan rodzinny /mężatka, panna, wdowa itp./ wdowa
8. Wykształcenie - tytuł naukowy podstawowe
9. Opisać przebieg służby wojskowej, datę powołania, datę zwolnienia, zajmowane funkcje w czasie działań wojennych, pełne nazwy jednostek wojskowych W sierpniu 1943 r. zostałam zmobilizowana do wojska. W Nowosybirsku miejscowe władze skierowały skierowały do pracy w fabryce zbrojeniowej. Od 1-go listopada 1943 r. byłam fur. w oborze białostockiej. Zostałam przydzielona do 1-szej kom. w Bat. Kobiecym szlak bojowy Smoleńsk - Kijów - tytułowie Luch Lublin i wa
10. Opisać pracę zawodową od 1939 do chwili obecnej, własne gospodarstwo, zajmowane funkcje pracować zawodowo zaczęłam (pracować) w 1941 r. na polach targi w kotłowni. Potem studia wojskowe. W 1944 r. zostałam zwolniona na podstawie komisji lekarskiej i prace we własnym gospodarstwie rolnym
11. Podać funkcje w pracy społecznej po zwolnieniu z wojska do chwili obecnej praca we własnym gospodarstwie rolnym. W 1964 r. zmarł mąż i zostałam opieką w domu 9-11 5 lat wychowaniem sama

- 12. Wymienić ważniejsze posiadane odznaczenia państwowe i wojskowe
 Krzyż Kawalerski, Orderu Odrodzenie Polski
 Srebrny Krzyż Zasługi
 Medali Złoty i Srebrny 1945 r.
- 13. Podać wysokość posiadanej emerytury-renty inwalidzkiej, renty
 wyjątkowej nie posiadam renty ponieważ mam 50 lat
- 14. Podać warunki mieszkaniowe, socjalno bytowe ilość izb 2-dobry
 sieroco - w łowic
- 15. Jeśli Kożuchanka posiada ciekawe wydarzenia z okresu wojny w czasie
 walk lub w okresie utrwalania władzy ludowej-krótko opisać -
 można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety
 Przeszłość leona i dowodów, wziętych wart
 przy obiektach wojskowych, mosty, nie
 wolności umieranej ojczyźnie, Patriotycznym
 i dumie narodowe stawiały cel, być wolnym.
- 16. Czy koleżanka pragnie wziąć udział w III Zlocie Platerówek gdyby
 był zorganizowany z okazji 40. rocznicy PKWN w czerwcu lub wrześniu
 1984 r. Pragnę wziąć udział w zlocie
- 17. Napisać inne uwagi warte uwzględnienia w planowanym wydawnictwie
 albumowym o Platerówkach - można dołączyć oddzielną relację jako
 załącznik do ankiety Platerówki godnie wypełniły
 obowiązek wobec ojczyzny, powieriano nam naj
 trudniejsze zadanie
- 18. Ilość dzieci ich imiona nazwiska jakie posiadają zawody, co robią
 zajmowane funkcje w zakładach pracy i instytucjach - można dołą-
 czyć oddzielną relację do ankiety. córka Maria Kryniska-
 Siemie wykształcenie wyższe na urlopie psycho-
 wawerym, syn wykształcenie średnie i
 pracuje w komunikacji, córka wykształcenie
 wyższe, pracuje w ZUS-sie.

U w a g a: do ankiety dołączyć zdjęcia o wymiarach 4x3

Kryś

Jamnia Kryniska
 podpis wypełniającego
 ankietę

(+) 1448/USK

727
10/15

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

I/3/3

1. Nazwisko i imię..... Janyńska Janna
2. Nazwisko rodowe Zaremba
3. Imiona rodziców Nikołaj, Rozalia
4. Stan cywilny obecny 4 wdowa
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
.....
6. Data i miejsce urodzenia 1925 r. 8-go listopada
..... Jesionówka - Siemiatycze
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligenckie/
..... chłopskie
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r. Jesionówka
..... k. Siemiatycze, woj. Białostockie
9. Czym zajmowała się przed 1939 r /nauka, praca/ nauka
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
..... 17-330 Mikec
..... woj. Białystok
11. Wykształcenie podstawowe
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -
charakter pracy/ wywieziona z rodziną na Sybir
w 1941 roku... w. Krasnojarski kraj, praca
w Kotchozie, wyrok 20 lat bez podania winy.
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
..... mobilizacja w czerwcu 1943 r. w Jarabeli
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania,
..... 3.11.1943 r. do 14.9.1944 r. zwolniona po malerii
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
..... zdemobilizowana bytów w czerwcu 1943 roku. Nadre-
na zbiornym punkcie w Nowosybirsku, skierowały mnie
z grupą kucharzy do pracy (na wojenny zakł.) do
fabryki zbrojeniowej w Krasnojarsku 31.12.1943 r. LWP
..... Sam. Bat. Kobiecej
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
..... szer. służba wartownicza dwa razy porucznik
1-szej dywizji po miesiącu pełniliśmy służbę 11 kompa-
nii 13at Kobiecej

- 17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
 .formoskolenie rekrowe i na szlak bojowy.....
- 18. W jakich bitwach brała udział /miejsowość, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/
 .szlak bojowy Smoleńsk - Kijów - Lutomiersk - Tłuszcz - Luck - Lublin - Tłumyda
 .pięć nocnych bombardowań na całym szlaku.....
- 19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /
 .szer. obecnie p. por. 12.10.1981 r.....
- 20. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne
 .Orderem Odrodzenia Polski, Srebrny Jeruz. Zasługi
 .Medal Zwycięstwa i Wolności 1945r.
 .Medal 40^{ty} lecia Polski Ludowej.....
- 21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej / zawód i stanowisko/
 .Rolnictwo, własne gospodarstwo rolne.....
 a/ zawodowa.....

 b/ polityczna

 c/ społeczna

- 22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
 .Z.B.O.R.S.P. Z.Z.M.....
- 23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowia /uwzględnić grupy inwalidztwa/
 .emerytura ze zdanej gospodarstwa na starb. P.
 .od października 1988r. renta inw. wojennego.....
- 24. Obecny stan zdrowia Grupa. grupa inwalidzka.....
- 25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
 .Lecznictwo rejonowe.....

- 26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska
 Niczego z tego los mi nie poratował.....
 Gospodarstwo było kolonizacyjne, także była dorobek w od. Szere, ciężka monotonna praca..
- 27. Czy była prześladowana przed wojną
- 28. Czy była represjonowana po wojnie
- 29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbawidowskiej

.....

30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/
 W 1941 r. w czerwcu wywieziona z matką i trzech braci na Sybir w Korymskiej kraj. Ojciec legionista
 w 1941 r. w październiku 1941 r. 23-00 czerwca 1941 r
 Mat był wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec. W 1954 roku wysłał z żoną, po 10-letnich latach zmart, została z dziećmi w wieku 97-5 let
 Amelia było wychowac i wykształcić. Córka Maria ma wyższe wykształcenie, syn Jan średnie, córka Języna ma wyższe Ak. M. Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Data: 27.11.1989r

.....
 / podpis czytelny osoby
 wypełniającej ankietę /

Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

II Materiały uzupełniające relację

- Wspomnienie Jareiny Kryskiej z okresu w Wojsku Polskim, spisane w Murcu, dn. 12 II 1979r. rękopis K. 2. s. 1-4
- Wspomnienia Jareiny Kryskiej podpisane Jareina Kryska "Przeżycia" rękopis K. 2. s. 5-8

Wspomnienie Kryskiej Jareiny przekazane do Fundacji: Anna Szeleniez z H-19



szanowna Pani Aniu
uprzejmie proszę dołożenie tych
dokumentów do beczki
Kł. Janiny Władysław-Zareba

Serdecznie dziękuję

K. Seclanica

T. 1449

Jamína Hrymiska - Zareba
ur. 8 listopada 1925 r.
w. Jesionówka k/ Siemiatycze
im. rodz. Mikołaj - Rozalia z d. Hrymska
zam. 17-330 Murec

określona
rentę im. wopu
w 1989 r.
[Signature]

prywatna
audytorka

Jestem z pokolenia tych kobiet, którym wojna zabrała najpiękniejszą młodość, wojny rzuciły mnie do Harymskiego kraju, tam w czerwcu 1943 r. otrzymałam wezwanie do wojska. Daleka była droga do Polski do "wojenkomatu" w Nowosybirsku z różnych stron przybyło wiele polskich tułaczy, w tym 72 dziewcząt, chciały jak najszybciej nad Okę. Chłopców szybko wysłano, a dziewczęta miejscowe władze skierowały do pracy na "wojenny zawód" do fabryki zbrojeniowej powiedziano nam, że tu są potrzebni ludzie, nie tylko na froncie.

Po kilku miesięcznej pracy w fabryce, dotarłyśmy do obozu sieleckiego nad Okę 1 listopada 1943 r.

Przydzielono mnie do 1-szej kompanii Sam. Bat. Glob. wchodzącej w skład 1 Dywizji im. T. Kościuszki.

Po rekrutkim przeszkoleniu, wyruszyłyśmy na szlak bojowy, od Sielec - Smoleńsk - Mijów - Tytomierz - Kiewce - Luck - pod K-wę. Przez tę pracę w fabryce zbrojeniowej, straciłam szansę pójścia do szkoły oficerskiej, ~~lub~~ podoficerskiej, ale to drobiazgi. Najniejsze było to, że mogłyśmy ożenić się, dać to co nam jeszcze zostało. Tak idąc przez to piekło bombardowań, ciągłych wart, jako wartowniczeki miałyśmy b. dobrą opinię, zlecano nam najtrud-

312

dmiejsze zadanie, pamiętam jak gen. Berling zarządził
że „Prob. Bet. do wart najlepszy, nawet do zaby strzelejsi”!
Był to żart. Na całym szlaku nie brak było ludzi łatwego
zysku i band które dotkliwie uprzykrzały służbę.

Kokolicach Luckę zachorowałam na malarię, dawki chininy
osłabiły serce, 2-go sierpnia 1944 roku komisja lekarska
zwolniła mnie z wojska, ale w szeregowaniu na dokument
służbytom jeszcze do 12-tego września 44 r.

Z Krynudy do Jarostawie zostałam. Jeszere wysłana do ochro-
ny samochodu z umundurowaniem, podpor. Szerepsna powie-
działa, Zaręba ty pojedziesz jesteś najważniejsza, nawet
przez myśl nie przeszło, że tam może coś grozić, ale
mielisimy szeregście, w jednej z wiosek zatrzymali nasz
samochód, wtając kwiatami „policji żołnierze dokąd jedze-
cie” ostrzeżli przed bandą, prosząc by w ich wiosce nocować
że nocami chodzą patrole, będziemy mogli bezpiecznie
przenocować. Choć słońce było jeszcze wysoko zostaliśmy.
Dzięki tym ludziom ocalał nasz samochód i my.

12-go września 1944 r. Dowódca na poręczenie powiedział,
„skoda że choroba nie pozwoliła być do końca wojny
będę odznaczona i nominacja” ale był to czas, że którym
nie było kiedy się zajmować. Jedno to samo zadanie
każda z nas miała do wykonania, a w końcu a mierego
nie skozystałam. W 1976 r. został wysłany wniosek na
Kryz i Głabaterski i nie nie wiadomo jaki jest jego los.
Dnia 26 lutego 1975 r. zostałam odznaczona srebrnym
Kryzem Zasługi, posiadam też **medal** Zwycięstwa i Wol-
ności 1945 r. My nie czekałyśmy, pierwszy poszliśmy na
zew ajeryzmy. Już jest się tylko gościem na tej ziemi,

Z swojej byłej gminy, tylko jedna jestem kobieta 11/3
która na równi z mężczyznami musiała walczyć. Wobe-
lnej gminie jest nas dwie, które osiedliły się w miastach
już mają dawno te sprawy uporządkowane.

Kiedy wróciłam, gospodarstwo było rozgrabione w domu
obcy ludzie, ziemi było 12 ha, które skowronki nawozili
a zajęce się wypasali. Ojciec stracony, bo w 18-tym roku
walczył o odzyskanie niepodległości, matkę i trzech braci
zostali w Niemczech. W 1945 r. w dzień zwycięstwa posadziłam
3 worki ziemniaków. Z osterech krów które zostały, udało
się wykoić jedną dobytka, dał mi ją i dwa prosiaki tak
zaczęłam gospodarować. W 1946 r. wróciła rodzina.

Do wojny nie byliśmy bogaczami, ale nie byliśmy
i żebrakami, po wojnie zostaliśmy nędzy jak sił turecki.
Ja ciągle uważam, że jestem gospodarzem na tej ziemi
batam się układać życie, powoli nastąpiła poprawa zdrowia.

W 1954 r. wyszłam za mąż, też na gospodarstwo 10 ha
w którym w czasie wojny budynki były spalone.

W ciągu 5-ciu lat budowaliśmy się i dochowali troje
dzieci, zaczął mąż chorować, jego też wojna niesreśliwie
był zabrany do Niemiec na przymusowe roboty
o głód i chłód musiał przeżyć, co odbiło się
na zdrowiu. Chorował 5 lat i 1964 r. zmarł. Rungł głów-
ny filar, zostate budowe nie dokonowane i troje dzieci

w wieku 9, 7 i 5 lat. Spadło mi jaźmo, które jak wół ze
schyloną głową ciągnę już w tej chwili resztkami sił.

Postanowiłam, dać dzieciom to, co mi zabrala wojna a więc
wykształcenie. Zostałam zharana przez los na ciężką
karówek, w miarę swoich sił, one zawsze mi pomagają

nieverg sie. córka jest już na 4-tym roku A.R.T. II/4
w Olsztynie, syn skończył średnią szkołę, od 26.1.1978r
odbywa służbę wojskową w W-wie, najmłodszą córkę
jest na 1-gym roku Univer. M.C.S w Lublinie.
Stan mojego zdrowia ulega pogorszeniu.

Zamieszkanie
Zamieszkanie

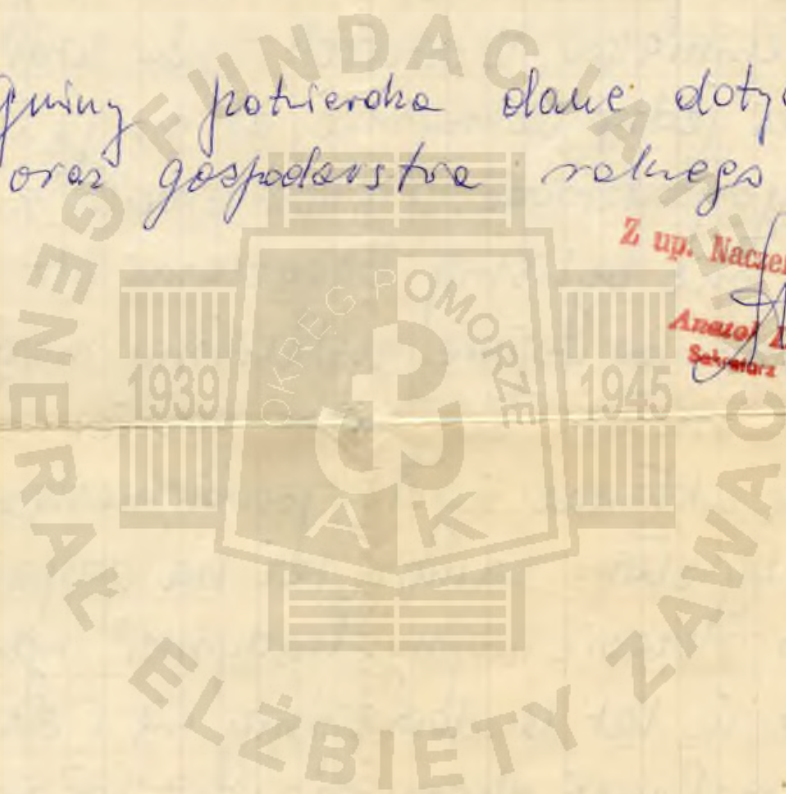
kol. Nurzec dn. 12.11.1979 r.

URZĄD GMINY
w Nurcu-Stacji
woj. białostockie

Urząd Gminy potwierdza dane dotyczące stanu
rocznikowego oraz gospodarstwa rolnego.

Z up. Naczelnika Gminy

Anatol Daniluk
Sekretarz Biura



1939 r. wojna: zaczął się zyciorys ciekawego życia.
Wojna zawiązała w północnej tajgę w Nowosybirskiej
obł. Rozpocząłem pracę na polach tajgi, krótkie
lato, zmuszało by szybko zebrać bogate plony
tej ziemi przed śniegiem. Wzimać w kolecho-
wie nie było pracy, więc poszłam 100 km piecho-
tą do miasta, podjęłam pracę w szkole, w mo-
im wieku dzieci się uczyły, ja musiałam
pracować na kawałek chleba.

W czerwcu 1943 r. zostałam zmobilizowana do wojska.
Ze sporej grupy polskich tułaczy, zebranych
z różnych szerokości geograficznych, przyjecha-
liśmy do Nowosybirska. Chłopać szybko
odesłano nad Oke, a dworzec miejscowe
władze skierowały (na wojenny zatwór)
do fabryki zbrojeniowej do pracy.

Powiedziano nam że nie tylko ludzie są potrze-
bni na froncie.

Po kilku miesięcznej pracy w fabryce, odesła-
no nas do Obornieckiego nad Oke.

Od 1 listopada 1943 r. byłam Platerówką.

Zostałam przydzielona do 1-szej kom. 1-go pl.
w Batalionie Kobięcym, który wchodził
w skład 1-szej dywizji im. J. Dąbrowskiego.
Po rekrutkim przeszkoleniu z piastowskim orła-
szem wyruszyłam na szlak bojowy, jak jest wankie
cie. Swoje 18 lat poświęciło się gęstzinie i ludzian
w niej cierpiącym, ale na drodze do niej spotkało
się różnych ludzi przyjaznych jak też i wrogich
od Kiewa do Lucki atakowano nasze obiekty

nie mieliśmy wolnych nocy. Gen. Berling na inspekcji w Batalionie Kob. zażartował z nas, że Kob. Bat. do wart najlepszy. "Strawet do szaby strzelają" jako wartownicy mieliśmy dobrą opinię, najtrudniejsze zadania nam sęceno, jako słabsi fizycznie, musieliśmy być bardzo cniymi, ocałaliśmy nasze pozycje chmiem na noc i stąd ten żart. W pierwszych dniach wczesnia 1944 r dowódca plut. mówi: Zaręba jestis najodważniejsze pojedziesz z umundurowaniem do Harostawie, z kompanią z 2-giej komp. z Krynicy wyjechaliśmy wczesnym rankiem, pod wieczór w jednej wiosce wybiegli ludzie zatrzymali samochód, "polscy żołnierze dokąd jedziecie" ostrzeżli nas przed baroką prosiąc żeby w ich wiosce nocować, że mają swoje patrole. Dzięki ich gościnności ocałaliśmy i nasz samochód. Po zwolnieniu z wojska wróciłem na własne gospodarstwo, gdzie zastatem obcych ludzi 1946 r wróciła rodzina. Ja ciągle czułem, że jestem gościem na tej ziemi, bałem się sycie układać po kilku latach suchoty mingsły. W 1954 r, wyszłem za mąż, w ciągu 6-ciu lat dochowaliśmy się troje dzieci, zaeret mąż chorować, w 1964 r zmarł. Spadło na mnie jażmo które jak wół ciągnę do dris. Dwoiłem się i troiłem by dać dzieciom to co mi zabrat wojna, a więc wykształcenie. Ze były zdolne więc je mają. Teraz spokojnie mogę powiedzieć, że los nie posłał mi niczego złego, a i ludzie sycie uprzyksyli, kilkakrotnie okradli, sieroca do".

Urodziłam się w kilka lat ^{1949/USA} po odryskaniu niepodległości
o którą walczył ^{ojciec} jako legionista. Piłsudski dbał o swoich
moją ojciec w nagrodę otrzymał 20 ha ziemi, kato Wilna. ^{II/17}
Z której nie skorzystał, mieliśmy 16 ha kato Siemiatycze
to nagrodę miał odlewać jak dzieci chorowno. Rok 1939
ponowne rozgrabienie Polski, przekreślona nauka skończyła
się dzieciństwem. Patriotyzm zastąpił się zestaniem na Sybir,
1941 rok 21-go czerwca ze wschodnią stroną, wyrwani ze smu
przez N.K.W.D. sowieckie, zostawiając cały dorobek życia, wyjechali
śmy w niemiłą. Nie byliśmy bogaczami, nie byliśmy też żebrakami
o tej nocy staliśmy się bezdomnymi dracjami. Daleka droga jak
wszystkich polskich tułaczy, skazanych na głodową śmierć.
Jedynie ojciec i wielu mężczyzn zabrali, 23-go czerwca N.K.W.D.
rostrzelali ich pod Głębokim, w Holkowysku to samo zrobili.
Tęgo pomżenie i poniewierki to nie sposób opisać. Z drzewka
trzeba było stać się chorownym by zapracować na 500 gram chleba.
Znow w czerwcu 1943 r. jako polka 17-letnia dziewczyna
zostałam powołana do wojska by walczyć ze wspólnym
wrogiem, poświęcić najpiękniejsze lata by dać ojczyźnie
wolność, ludziom spokojne życie, by dzieci mogły
korzystać z nauki, którą nam przekreślono. Jak to mam
mówiono najkrótszą drogą do Polski. Na tę drogą była
przez zasy śnieżne, noc stojące na wartach, mieraź
pod gładem bomb. A najboleśniejsze w tym tułaczym
losie to było to, kiedy mama zapytała N.K.W.D gdzie
nas zabieracie co te dzieci winne. Jeden z nich tak odпові-
dzał, tak znają chadniajka, my zdziei swoich sobak
nie przywieźli, etc waszyje sobaki. I jak teraz patme

w telewizji co te sobaki robili, jak pokazują te groby¹⁸
ukryte w lasach młodych którzy marzyli o wolności w wolnej
ojczyźnie. Do czego są zdolni ludźle w swojej głupocie
na szczęście są śmiertelni, a historia oszłam.

Jamné Gryniska

(Dwu pokoleniowa walka o wolność)

Proszę to przekazać do przerwania
w Senacie.

z Kompatanckim podróżeństwem „Platerówka”

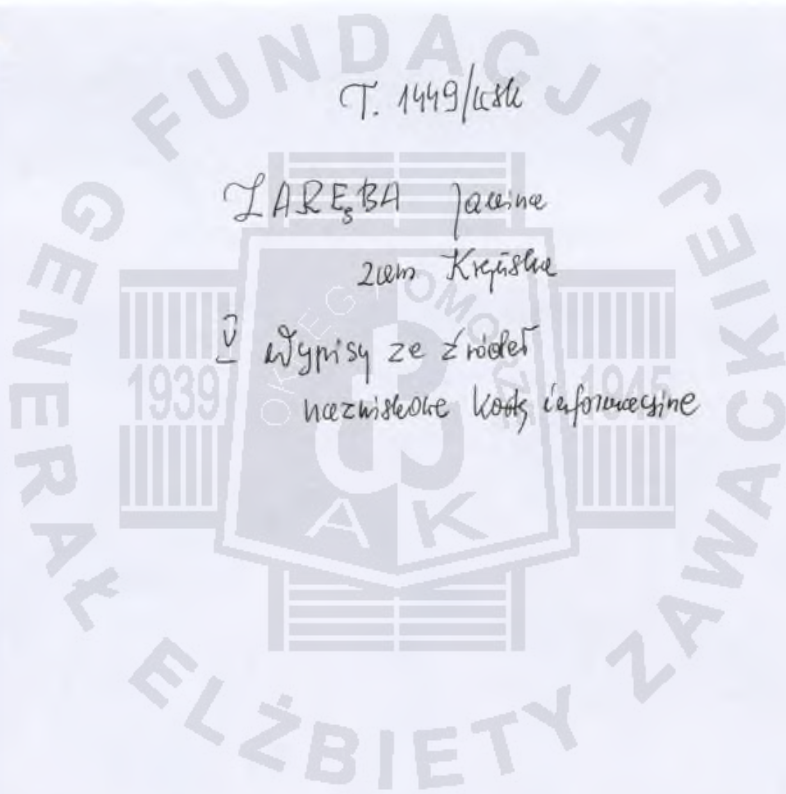


T. 1449/436

LHP

LAREBA Jacek
zsm Kręsk

Wymisy ze źródeł
nazwiskowe kodz informacyjne



1

U/1

1448/WSK

ZSRR-LWP

KRYNSKA Janina

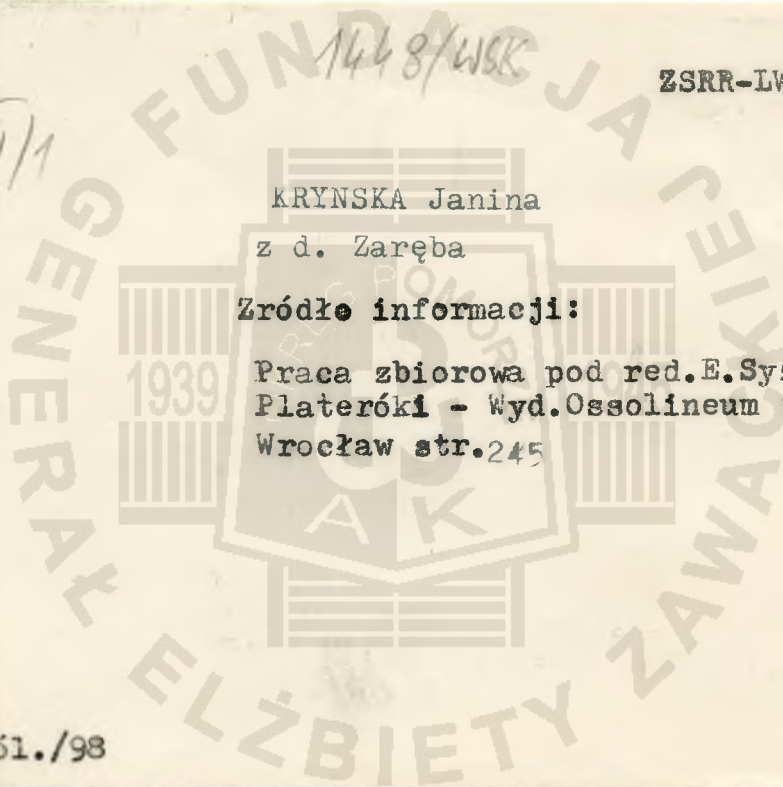
z d. Zaręba

Zródło informacji:

Praca zbiorowa pod red. E. Syzdek
Plateróki - Wyd. Ossolineum 1988r
Wrocław str. 245

10/15

I. Król./98



V/2

T. 1949

LWP
25/12

Młyniska Janina
s. d. Zaręba

AK 96



V/3

4413/45K

LWP
25NR

Marecha Mariana
zau. Kryniska

Hel 96



ZARĘBA Janina



Zakład Produkcyjny w Legnicy
TECZKA DO AKT
S'WW 1824-331 ZN-96/1

